

*Павлюк Іванна Іванівна,
студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

*Науковий керівник:
Міськова Наталія Миколаївна,
к.п.н., доцент кафедри початкової та дошкільної освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»*

УМОВИ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

На відміну від активних методів навчання, які будуються на одnobічній взаємодії (її організовує й постійно стимулює вчитель), інтерактивні методи принципово змінюють схему взаємодії учасників навчального процесу. Інтерактивні методи дають найбільший простір для самореалізації учня у навчанні і найбільше відповідають особистісно-орієнтованому підходу.

Аналіз сучасної освітньої практики початкової школи, науково-педагогічної і методичної літератури підтверджує, що одними із широко застосовуваних технологій в початковій школі є інтерактивні. Тому, проблема підготовки майбутніх вчителів початкових класів до їх використання є надзвичайно актуальною, зокрема при організації уроків математики.

Теоретичні аспекти інтерактивного навчання висвітлюється такими науковцями як С. Гончаров, І. Дичківська, О. Єльнікова, О. Пехота, Г. Коберник, О. Коберник, О. Комар, Т. Кравченко, М. Крайня, Г. Кривчикова, В. Мельник, Л. Пироженко, Н. Побірченко, О. Пометун, Л. Пироженко Г. П'ятаков, В. А. Терещенко та ін.

Сутність інтерактивних методів, їх класифікація розкриваються в дослідження українських вчених таких як Н. Коломієць, О. Комар, А. Мартинець, М. Скрипник, Л. Пироженко, О. Пометун та ін.

У розв'язанні проблеми формування творчих умінь у молодших школярів важливого значення набуває використання інноваційних технологій, які мають на меті удосконалити освітній процес, плекати творчу, креативну особистість, яка прагне постійно навчатись, а в майбутньому – творчо працювати і жити. Тому пріоритетними напрямом сучасної системи освіти є забезпечення всебічного розвитку молодшого школяра завдяки технологізації освітньо-виховного процесу, що дасть змогу максимально розкрити творчий потенціал дитини [1]. Зазначимо, що серед значної кількості видів педагогічних технологій науковці виокремлюють інтерактивні технології.

Сутність інтерактивного навчання полягає у тому що навчальний процес відбувається за умови постійної активної взаємодії всіх учнів. Це базується на

співпраці, взаємонавчанні вчитель-учень, учень-учень. При цьому вчитель і учні - рівноправні, рівнозначні суб'єкти навчання. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, спільне вирішення проблем на основі аналізу відповідної навчальної ситуації. Інтерактивна взаємодія виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншими, однієї думки над іншою [2, с.74-76].

Формування математичної компетентності - одне з актуальних завдань сучасної школи. Навчання математики забезпечує формування у молодших школярів ключових компетентностей, які позначаються через уміння вчитися, здатність логічно міркувати, уміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосовуванням досвіду математичної діяльності для вирішення повсякденних задач, уміння працювати в команді тощо. Крім того, навчання математики сприяє виробленню в учнів передумов самостійного пошуку й аналізу інформації, фінансової грамотності та підприємницьких навичок.

У результаті засвоєння змісту математики учні зможуть: сприймати та визначати мету навчальної діяльності; зосереджуватися на предметі діяльності; організовувати свою діяльність для досягнення суб'єктно чи суспільно значущого результату; відбирати й застосовувати потрібні знання і способи діяльності для розв'язування навчальної задачі; використовувати здобутий досвід у конкретній навчальній або життєвій ситуації; висловлювати піннісні ставлення щодо результату й процесу власної діяльності; усвідомлювати, аналізувати, опіювати, коригувати результати своєї діяльності.

Інтерактивні методи для формування математичної компетентності орієнтовані на реалізацію пізнавальних інтересів і потреб особистості, тому особлива увага приділяється організації процесу ефективної комунікації, в якій учасники процесу взаємодії мобільніші, відкритіші й активні. Організації процесу такої взаємодії сприяє використання відповідних методів навчання. Це такі методи: груповий (взаємодія між учасниками процесу навчання реалізується через співпрацю у малих групах); колективний (багатостороння взаємодія є полілогом, у якому бере участь кожен учень класу); колективно-груповий (коли робота малих груп поєднується з роботою всього класу).

Інтерактивні методи навчання для формування математичної компетентності скомпонували низку цікавих, раніше чужих школярам правил. Наприклад, кожна думка важлива; не бійся висловитись; ми всі - партнери; обговорюємо сказане, а не людину; обдумав, сформулював, висловив; кажіть чітко, ясно, красиво; вислухав, висловився, вислухав; наводь тільки обґрунтовані докази; умій погодитись і не погодитись; важлива кожна роль.

До інтерактивних навчальних методів відносимо ігри, моделювання, структуровані переживання (experiences), розігрування ролей, спрямовані дискусії. По-іншому класифікує методи інтерактивного навчання В. Ковальова, вказуючи аналіз конкретних ситуацій, групову дискусію, групову роботу над ситуацією. До інтерактивних методів ми відносимо: гру, дискусію, моделювання, розігрування ролей, тренінг, інсценування, диспут тощо.

Таким чином, для отримання навчального результату в кожній складовій інтерактивної технології обов'язково має застосовуватися один або декілька

інтерактивних методів для формування математичної компетентності.

Для більш ґрунтовного розуміння сутності поняття «інтерактивні технології» необхідно зупинитися на аналізі їх видів. Розглянемо класифікацію інтерактивних технологій для формування математичної компетентності. Усі інтерактивні технології дослідниці розподілили в чотири групи, відповідно до мети уроку і форм організації навчальної діяльності учнів: інтерактивні технології кооперативного (колективного) навчання (робота в парах, робота в малих групах, «Магічні драбинки», «Ротаційні (змінювані) трійки», «Діалог», «Синтез думок», «Спільний проєкт», «Два – чотири – всі разом», «Пошук інформації», «Коло ідей», «Карусель», «Акваріум»); інтерактивні технології колективно-групового навчання («Мікрофон», «Незакінчені речення», «Обговорення проблеми в загальному колі», «Мозковий штурм», «Навчаючи – вчуся», «Ажурна пилка», «Мозаїка», «Аналіз ситуації» (case-study), «Дерево рішень», «Вирішення проблем»); інтерактивні технології ситуативного моделювання (симуляції або імітаційні ігри, «Спрощене судове слухання», «Громадські слухання», «Рольова гра», «Драматизація», «Програвання сценки»); інтерактивні технології опрацювання дискусійних питань (метод «Прес», «Займи позицію», «Зміни позицію», «Континуум», «Безперервна шкала думок», «Дебати», «Дискусія», «Дискусія в стилі телевізійного ток-шоу», «Оціночна дискусія») [3].

Таким чином, на уроках математики слід намагатися бути організатором процесу навчання. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, спільне розв'язання проблем. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії. Під час інтерактивного навчання учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення, виховується почуття толерантності. Інтерактивні вправи на уроках математики зорієнтовані на: розвиток мислення школярів, певної самостійності думок: спонукають учнів до висловлення своєї думки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бріцкан Т. Активізація навчально-творчої діяльності молодших школярів як умова успішного навчання математики. *Актуальні питання освіти і науки*: Матеріали V міжнародної наук.-практ. конф., 10 – 11 лист., 2017 р. Харків : ХОГОКЗ, 2017. С. 287-295.
2. Комар О. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології. Умань, 2011. 512 с.
3. Моцик Н., Моцик Б. Інтерактивне навчання на уроках математики в початкових класах. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2011. Вип. 8. С. 299-303.